Jüdische Pester Zeitung.

איף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומעריערען אונד דער פרענומעראציאנס-בעטראג בעגינט מיט דעם עמפפאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין פעסט וואיטצנער בולוואר נומ' 29 וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואכענטליך מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פירטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פירטעליעהר' 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

Nr. 74, פינפצעהנטער יאהרגאנג | פעסט, זאנטאג יט סיון התרמ"ג. | Pest, den 24 Juni 1883.

דער עסלארער פראצעס.

איבער דיא פרייטאג-פערהאנדלונג אין ניירעדיהאזא בעריכטעטען וויר, דאס זיך אנפאנגס דיא אנטי-סעמיטישען צייגען אין פאלגע דער ערמאהנונג דעם פרעזידענטען רוהיגער פערהאלטען. דאס וואר אנפאנגס. שפעטער אבער, אלס זיא געזעהען, וויא דא פיעלעס צו גונסטען דער יודען הערויסגעבראכט ווירד, וואורדען זיא איפגערעגט אונד זעלבסט איינינע אנוועזענדען אנטי-סעמיטישען דאמען זאגטען לויט: „מאכטען דאך דיעזע יודען שאן אם גאלגען צאפפעלן; איך זעלבסט מאכטע זיא העננען!“ — דיא אנטי-סעמיטען זיכען, זא אפט איין צייגע צו גונסטען דער יודען עטוואס זאגט, דיעזען דורך שפאטט אונד לאכען אין פערווירדונג צו ברינגען, זא דאס דער שטאאטס-אנוואלט דען פרעזידענטען אויף דיעזעס אינשטאטטהאפטע טרייבען איפמערקזאם מאכען מוסטע. — בארי זאס נאך אימער אן דער שטעללע, וויא דיא צייגען אן איהם הארט פאראיבערגעהען אונד איהן זעהען מוסטען. איטזאגסט מאכטע דער פערטהיידיגער דר. פרידמאנן דען פרעזידענטען גוגמערה צום דריטטענמאלע אויף דיעזעס אונשיקליכע איפמערקזאם, אבער דער פרעזידענט אבטעטטע היערויף אייך דיעסמאל ניכט; — אים לויפע דעם פערהערעס פערלאנגטע יאזעף שארף פאם פרעזידענטען, ער מאגע דען מאריין הערייגבריגנען לאססען, דא ער אנגעזיכטס דער אנוועזענדען צייגען אן איהן איינע פראגע ריכטען וואללע — אונד דער פרעזידענט גאב איהם ניכט איינמאל איינע אנטווארט דאריף.

אינדעססען האט דיא פרייטאג-פערהאנדלונג דיא גאנצע אנקלאגע נאך אונד נאך צו ניכטע געמאכט. — דיא לענדיעל, וועלכע צוערסט פאן דעם געשרייא אים דער סינאגאגע ערצעהלטע, געשטאנד פרייטאג, דאס דיא יודען אם זאמסטאג שאן אים 11 איהר דיא סינאגאגע פערלאססען, אונד דאס זיא יענען שרייא ערסט געגען אבענד הארטע. אייך איזט עס ניכט וואהר, דאס שארף זיא געפראגט, אב מאן איינען שרייא אים דער סינאגאגע צו איהר הארע, זאנדערן ער האבע זיא געפראגט, אב עס וואהר זייא, דאס זיא איין געשרייא געהארט? — דיא פעקעטע ווידער זאגטע, דאס זיא דען שרייא שאן אים 11 איהר געהארט (אלזא פאר דער צייט, אין דער מאריין דיא מארד-טהאט בעציכנעט) אונד דאס זיא דען מאריין פאר דער סינאגאגע ניכט געזעהען, טראטצדעם זיא דיא טהירע גוט געזעהען!

איין צייגע זאגטע אויס, דאס אין דער גאנצען נאכט פאן יענעם זאמסטאג אויף זאנטאג אין דער עסלארער סינאגאגע ליכט געבראנגט. ער האבע דיעס פאם שטאללע אויס געמערקט. — נון אבער וואורדע איהם נאכגעוויעזען, דאס מאן פאן יענעם שטאללע אויס אין דאס סינאגאגען-פענסטער גאר ניכט בליקען קאנן! — דער קיטשער האטאלאווסקי זאגטע אויס, דאס עס שאן 3 איהר נאכמיטטאג וואר, אלס ער געהארט, וויא דיא הורי צו עסטער זאגטע: זיא קאנן ביז אבענדס נאך דריימאל פאם געוואלבע צוריק זיין! — דער צייגע פרענקעל זאגט, דאס איהם דיא הורי געזאגט, זיא האבע דיא עסטער צווייםאל אינס געוואלב אים פארבע געשיקט!

אלס מאן דיא טאגטע דער עסטער, נעמליך דיא פרייא גאבריעל שאלימאשי, פערהארטע אונד אלס דיעזע געזאגט, דאס דער וועג פאן יענעם געוואלבע דירעקט נור פאר דער סינאגאגע פאראיבערפיהרע, דא מאכטע מאן זיא איפמערקזאם, דאס איין וועג פאן דער טיהלע אויס אויך צור טהיים פיהרט אונד עסטער דאהער אויך דיעזען וועג איינגעשלאגען האבען קאננטע.

וויא דער לעזער וויס, האט זאפיע (עסטערס שוועסטער) פאריגעס יאהר ביא הערמאנן ראזענבערג געדיענט. ביים דאננערסטאג-פערהאר זאגטע זיא, זיא האבע מיט עסטער נאך אים 1 איהר נאכמיטטאג געשפראכען! ביים פרייטאג-פערהארע אבער, זאגטע זיא, עס וואר דאמאלס וואהל נאך 12 איהר, דאך נאך ניכט 1 איהר! נון וואורדע איהר דיא טאכטער דעם הערמאנן ראזענבערג, נאמענס ראזא, ענטגעגענגעשטעללט, וועלכע מיט בעשטימטהייט בעהויפטעט, דאס זיא דיא זאפיע מיט איהרער שוועסטער נאך אים 1 איהר געזעהען האבע. זאפיע בעשימפפטע דיא ראזא אונד אללע יודען — אונד דאך געשטאנד זיא, דאס זיא דיא עסטער אויך נאך נאכמיטטאג געשפראכען! אלזא וויא קאננטע מאריין פאן 11 ביז האלב 12 איהר דיא ערמארדונג עסטערס זעהען! — אונד זעהע: יעטצט ווירד דיא 18 יעהריגע קאטי וואַרגא, דיא טאכטער איינעס גערטנערס פאן אגארד, הערייגגערופען, זיא לעגטע איינען שוואור אב אונד זאגטע: איך האבע געזעהען, וויא יאקאב זיסמאנן, ביא דעם איך דאמאלס אים דיענסטע וואר, אים 11 איהר מיט דעם גאסטע בוקסבוים פאן דער סינאגאגע נאך הייזע קאם, וויא זיא דאנן גלייך געגעססען אונד זיך דאנן שלאפען לעגטען. אייך האט אין אונזערעם הייזע דער קיטשער האטאלאווסקי ערצעהלט, דאס ער דיא עסטער נאך אם אבענד ביא דער הורי געזעהע, וויא זיא דאס פיעה געטרענקט.

יאקאב זיסמאנן, איין זעהר אנגעזעהענער פעבטער אים עסלאר, מאכטע דיעזעלבע איסזאגע — אונד זאמיט האבען צוייא צייגען — איין גלייבווירדיגער יודע אונד דאס 18 יעהריגע כריסטען-מעדכען קאטי, טאכטער פאן אגארדים גערטנער — בעשטעטיגט, דאס בוקסבוים, פאן דעם מאריין ערצעהלט, דאס ער דאס בלוט דער אבגעשלאכטעטען עסטער איפגעפאנגען, צו יענער צייט שאן אים הייזע דעס יאקאב זיסמאנן וואר! אונד דא דיעזעס „אליבי“ דעם בוקסבוים שאן נאכגעוויעזען איזט, זא מוסטע דערזעלבע אויך זאפארט פרייגעלאססען ווערדען!

אים לויפע דעם געסטריגען פערהארעס שטעללטע עס זיך הערויס, דאס אייך דער עסלארער (?) דאָרפריכטער פ א פ נאך פאריגעס יאהר איינינע צייגען אבריכטעטע, וויא זיא פאר בארי געגען דיא יודען איסזאגען זאללען.

פערהארט וואורדען געסטערן יאקאב ראמער אונד לעאן גראסבערג. ביידע זאגטען, זיא וואַרען אן יענעם זאמסטאג אבענד ביא איינער קהל-זיטצונג אין דער פאַרהאללע דעם טעמפעלס ביז 1 איהר. — אונד אלס זיא דער פרעזידענט דאריף איפמערקזאם מאכטע, דאס זיא פאריגעס יאהר ביא דער פאר-אונטערזוכונג פאר דעם ריכטער יאזעף בארי צו פראטאקאלל געגעבען, דאס זיא אן יענעם זאמסטאג אבענד ביז 11 איהר וואַרען — דא ערקלערטען דיעזע, דאס בארי זיא ניכט לעזען ליעס, וואס ער איבער איהרע פאר-פערהאר אינס פראטאקאלל איפגענאממען, ער שרייב דאנן הינייך, וואס ער וואללטע — אונד אלס זיא דעם בארי איינווענדעטען: „וויא קאננען וויר עטוואס אונטערשרייבען, אהנע צו וויססען, וואס דא שטעהט?“ — דא שריע ער זיא מיט דען וואַרטען אן: „דאס איזט דאך איינע אונגעהייערע איפערשעמטהייט!“

דיעזע איסזאגע ערריגטע אונגעהייערעס איפזעהען. יעטצט פראגטען דיא פערטהיידיגער דיעזע צייגען, ראמער אונד גראסבערג, אב בארי אלליין דאס פראטאקאלל איפגענאממען, אדער אב איין „קאנצעליסט“ מיט דאביא וואר? — אונד אלס דיעזע צייגען מיט בעשטיממטהייט בעהויפטעטען, דאס נור בארי אלליין מיט דעם פראטאקאלל אומגעגאנגען — דא מאכטען דיא פערטהיידיגער — אטוואש אונד פרידמאנן, דען פרעזידענטען דאריף איפמערקזאם, דאס יענעס פאן בארי איפגענאממענע פראטאקאלל אין אונגעזעטצליכעס איזט, וויל ער דיא פראטאקאלל-איפנאהמע אלליין אהנע בייזיין איינעס קאנצעליסטען בעווערקשטעלליגטע; דענן נאך דער אויסדריקליכען בעשטיממונג דעם געזעטצעס מוס ביא אבפאססונג איינעס פראטאקאללס נעבען דעם אונטערזוכונגס-ריכטער אויך איין קאנצעליסט אנוועזענד זיין.

אין זיינעם וייטערן פערהארע ערצעהלטע לעאן גראסבערג: „אן יענעם זאמסטאג, אום 5 איהר נאכמיטטאגס, בעגעגנעטע איך דער פרייא הורי, אונד דיעזע זאגטע מיר איפגערעגט: „איך האבע דיעזעס פערפליכטע מעדכען אום פארבע געשיקט אונד זיא איזט נאך ניכט צוריק. איך בין זעהר ערשראקען, דא איך ניכט וויס, וויא זיא זא לאנגע בלייבט!“ — זא זאגטע דיא הורי — אונד אלס איך זיא פראגטע: האבען זיא דיא עסטער פיעללייכט געשלאגען? דא זאגטע דיא הורי: „געשלאגען האבע איך זיא ניכט, אבער איסגעצאנקט האבע איך זיא, וויל זיא דאס שמוטציגע געשירר ניכט אים וואשטראג, זאנדערן אים באקטראג אבגעוואשען!“ זא זאגטע מיר דיא הורי אונד אייך זאפיע, עסטערס שוועסטער, זאגטע מיר, דאס עסטער אן יענעם טאגע טרויריג וואר. —

מאן ריעף נון דיא פריינצימטער הורי אונד זאפיע, אונד ביידע לייגנען שטיין אונד ביין, דאס זיא מיט גראסבערג געשפראכען.

פערטהיידיגער דאקטאר פרידמאנן מאכטע יעטצט דען פרעזידענטען איפמערקזאם, דאס אין דאס פארצימער, וואָ דיא צייגען זיך איפהאלטען, בין זיא גערופען ווערדען, זיך פרעמדע מענשען הניין שלייכען, אים דיעזע אבצוריכטען — אונד דאס יעטצט אייך אין האהערער אפפיציער אין דאס צייגען-צימער הניין געגאנגען זייא.

דער פרעזידענט ערקלערטע, דיעזעס איבעל אבצוהעלפען.

אייך דיא איבריגען אים טיסא-עסלאר פערנאממענען יידישען צייגען זאגטען ביים געסטריגען פערהארע גאנץ אנדערס איס, אלס עס אים פראטאקאללע דעם אונטערזוכונגסריכטערס בארי, דאס פאריגעס יאהר ביים פארפערהאר אבגעפאסט וואורדע, שטעהט. דער פרעזידענט מוס פארטווערענד דיא צייגען איפמערקזאם מאכען, דאס זיא פאריגעס יאהר ביים פארפערהארע צו פראטאקאלל גאנץ אנדערע איסזאגען געגעבען, אלס זיא יעטצט מאכען. —

דיא צייגען אבער זאגען, זיא האבען דעם אונטערזוכונגס-ריכטער בארי פאריגעס יאהר דיעזעלבען איסזאגען געמאכט; ער שרייב אבער אינס פראטאקאלל, וואס ער וואללטע; איין קאנצעליסט וואר דאביא ניכט, אונד בארי וואללטע דיא צייגען דאס פראטאקאלל ניכט לעזען אונד עס איהנען אייך ניכט פארלעזען לאססען. פיעלע צייגען זאגען, דאס בארי מיט איהנען צו ראהה פערפאהרען, זא דאס ער זיא אבשרעקטע. — ליכטמאנן ערצעהלט, דאס טראטצדעם ער וועהע איינען האבע, איהן דאך דיא פאנדורען צוואנגען, מיט געדאבענעם קאפפע אין

קעקע אנטוואָרט דעם זאָהנעס געגען דען פאטער צו פראָטאָקאָלל צו נעהמען!"

דר' פריעדמאנן צו מאָריץ: „האט מאן דיך שאָן אויך פריהער היער אים קאָמיטאטסהויזע פערהאָרט?"

מאָריץ: „„יא, דער הערר אונטערזוכונגס-ריכטער באָרי ליעס מיך איינסט היער איינס אמט רופען אונד פערהאָרטע מיך!""

„זאָ? (ריעף אָטוואָש ערשטוינט) אין זיינעם אמטס-צימער פערהאָרטע דיך באָרי? איך ביטטע, הערר פרעזידענט, דיעס צו פראָטאָקאָלל צו נעהמען, דא דיעס האָכסט אונגעזעטצמעסיג אונד אונערלויבט איזט!"

פריעדמאנן צו מאָריץ: „דוא האסט היער יא יעמאנדעם ערצעהלט, דאס מאן דיך צו דיעזער אויסזאגע נור אבגעריכטעט!"

„„ניין!""

„וואס ווירדעסט דיא זאגען, ווענן איך דען בעטרעפפענדען בעאמטען, דעם דוא דיעס ערצעהלטעסט, דיר געגענאיבערשטעללע?"

מאָריץ שווייגט. (וויא אונזערע לעזער בערייטס וויססען, מיינטע הערר דר' פריעדמאנן דען בעאמטען, הערר דאניעל בארצא, וועלכעם מאָריץ זיינע אבריכטונג איינגעשטאנדען. מאן איזט אויך דאס פערהאָר דיעזעס דאניעל בארצא זעהר געשפאנגט; דיעזער ווירד דיא גאנצע אנטי-סעמיטישע מאכעריא קלאָר אן דען טאג בריינגען.)

געסטערן וואורדע אויך דיא טיסאַ-עסלאָרער איינוואָהנערין, פרויא שויש, פערהאָרט. דיעזע ערצעהלטע דיא געשיכטע, וויא דער קליינע סאמועל דען פאלל מיט דער אבשלאכטונג עסטערס דאַרשטעללטע. —

יאָזעף שאַרף זאגטע דעם פרעזידענטען: „מיינע פרויא גינג צו דיעזער שויש איינע גאנז קופען, אונד דא זאגטע זיא צו מיינער פרויא: „וואצו ברייכען זיא יעטצט מעהר איינע גאנז? מאן ווירד יא דיא יודען אָהנעהין פאָרטטרייבען, אונד אויך איך ווערדע מיט איינעם שטאָקע אויף דיא יודען דריינהויען!""

פרויא שויש: „„יא, איך האבע דאס געזאגט, אונד אויך אללע לייטע אין עסלאר פירכטעטען זיך יעטצט, דאס ווענן היער דיא יודען בעפרייט ווערדען, זאָ ווערדען זיא ווייטער אונזערע קינדער אבשלאכטען. איך הייטע האבען מיר דרייססען דיא יודען געזאגט, דאס איך עס זעהר ביססען ווערדע, וויל איך געגען זיא צייגענשאפט אבלעגע!""

היעראויף וואורדע דיא 18-יעהריגע יוליאננא סאבאָ אויס עסלאר פערהאָרט. דיעזע ערצעהלטע, דאס דער קליינע סאמועל געזאגט, זיין ברודער מאָריץ האבע ביים אבשלאכטען מיטגעהאָלפען.

אטוואָש צו סאבאָ: „האבען זיא דעם קליינען סאמועל דאפיר צוקער געגעבען?"

סאבאָ: „„יא, דרייא שטיק. איך האבע דיא עסטער שאָלימאָשי נאָך אום 12 אוהר מיטטאג געשפראָכען.""

ריכטער רושו צו סאבאָ: „וואָהער וויססען זיא, דאס עס מיטטאג וואר?"

סאבאָ: „„וויל דאמאלס געראדע דיא גלאָקע געלייטעט!""

אטוואָש: „איך ביטטע דיעס צו פראָטאָקאָלל צו נעהמען, דא מאָריץ מיט בעשטיממטהייט בעהויפטעט, דאס דער מאָרד צווישען 11 אונד 12 אוהר געשעהען!"

היעראויף וואורדע איינע אנדערע פרויא, דיא עבענפאללס שויש הייסט, פערהאָרט. אויך דיעזע ערצעהלטע דיא געשיכטע מיט דעם קליינען סאמועל.

שטאאטס-אנוואלט צו דיעזער שויש: „גלויבטען זיא אן דיא רעדען דעם קינדעס?"

שויש: „„ווארום זאָללטע איך ניכט גלויבען?""

אטוואָש: „איזט דער עסלאָרער ריכטער איהר פערוואנדטער?"

„„ער איזט מיין אָנקעל.""

אטוואָש: „איך ביטטע, דאס צו פראָטאָקאָלל צו נעהמען!" — (וויא מאן וייס, איזט דער טיסאַ-עסלאָרער ריכטער איין גראָסער יודענפיינד.)

יעטצט זאָללטע נון דער קוטשער דער פרויא הורי פערהאָרט ווערדען, וועלכער דיא בערייטס אין אונזערעם פאָריגען בלאטטע ערוועהנטע אויסזאגע פאָר געריכט אבלעגען זאָללטע, דא שריע אבער פרויא הורי אויף: „איך ביטטע אונטערטהעניגסט, דיעזען האטאלאָווסקי (זאָ הייסט נעמליך דער קוטשער) ניכט צו פערהאָרען, וויל איך דיעזען אלס מ י י נ ע ן צייגען ניכט אנגענעהמען קאנן!"

פרעזידענט: „ער איזט יא ניכט א י ה ר צייגע."

פרויא הורי: „„יא, ער איזט איממער אין דער האנד דעם קאָמיטאטעס."" (דיא דוממע הורי מיינטע נעמליך, דאס קאָמיטאט האבע איהן צו איינער פאלשען אויסזאגע אבגעריכטעט.)

נון ערהאָב זיך דער שטאאטס-אנוואלט זייפערט אונד זאגטע: „איך האבע זאָעבען פאָם שטאדט-הויפטמאנן איינע אויפקלערונג איבער דאס גערעדע ערהאלטען, וועלכעס דאהין לייטעטע, דאס דיא יודען דען מאָריץ שאַרף מיט פולווער אין דיא לופט שפרענגען אָדער איהן ענטפיהרען וואָללטען. — נון, דאס גאנצע איזט איינע באָזוויללינ אויסגעשפרענגטע ליגע. יענע צוויא פערזאָנען, וועלכע אין דיא וואָהנונג דעם מאָריץ שאַרף געהען וואָללטען, וואָרען קיינע יודען, זאָנדערן צוויא כריסטליכע צייטונגס-שרייבער, וועלכע מיט דעם לעהרער דעם מאָריץ שאַרף שפרעכען וואָללטען."

יעטצט ערהאָב זיך דער פערטהיידיגער דר' פריעדמאנן אונד זאגטע: „בעפאָר וויר דיא געריכטס-פערהאנדלונג פאָרטזעטצען, מאכטע איך איינען געגענשטאנד פאָרברינגען, אויף דען איך פיעל געוויכט לעגע. מיר בלייבט עס זיך גלייך, אָב דיעס אויך פיר דען לאָבליכען געריכטס-האָף וויכטיג איזט אָדער ניכט. אבער איך ווערדע איהן ביי דער האָהערען אינשטאנץ פאָרברינגען אונד פיר דיא ווירד דיא זאכע יא וויכטיג זיין; איך ביטטע, עס צו פערצייכנען, דאס אונטערזוכונגס-ריכטער באָרי היער אויף איינעם זאָלכען פלאטצע זיטצט, דאס דיא צייגען גענאָטהיגט זינד, האַרט אן איהם פאָרביצוקאָממען; וועלכע בעמערקונגען איך נאכטרעגליך היעריבער צו מאכען האבען ווערדע, דאס איזט מיינע זאכע."

היעראויף וואורדע דיא זאָפיע שאָלימאָשי, דיא שוועסטער דער עסטער, פערהאָרט. ביים פערהאָרע ווינקטע איהר איהרע מוטטער, נעמליך דיא אלטע שאָלימאָשי, אָפט מיט דער האנד, אלס וואָרע זיא איהר אדוואָקאט אונד אלס וואָללטע זיא דורך וויגקע איהרע אויסזאגען לענקען. דא זאגטע סאמועל לוסטיג, נעמליך איינער דער אנגעקלאגטען יודען: „עס גיבט היער אדוואָקאטען גענוג; עס איזט ניכט נאָטהיג, דאס דיא מוטטער דער אדוואָקאט דער טאָכטער זייא."

שטאאטס-אנוואלט צום פרעזידענטען: „איך ביטטע זיא, הערר פרעזידענט! פיר יעדען פאלל דיעזען פרויען צו בעפעהלען, זיך רוהיג צו פערהאלטען, דענן אויך איך האבע בעמערקט, וויא זיא איינאנדער צופליסטערן אונד זיך צו-ווינקען."

איבער דיא ה י י ט י ג ע געריכטס-פערהאנדלונג טעלעגראפירט אונס אונזער בעריכט-ערשטאטטער פאָלגענדעס:

פאָר דער פערזאממלונג מאכטע דר' פריעדמאנן דען פרעזידענטען דאראויף אויפמערקזאם, דאס זיך דיא אנטיסעמיטישען צוהאָרער צו זעהר אין דיא פערהאנדלונג מישען, אונד דאס דיעזע געסטערן איינען פאָן דען אנגעקלאגטען יודען, דער זיך צו שפרעכען ערהעבען וואָללטע, אויף זיינען זיטץ צוריק דרענגטען. דער פרעזידענט מאגע דאהער דען צוהאָרערן בעדייטען, דאס זיא זיך היער רוהיג פערהאלטען מיססען."

דער פרעזידענט געהאָרכטע דיעזעם פערלאנגען אונד ריכטעטע איינע שטרענגע מאהנונג אן דיא צוהאָרער.

הייטע וואורדע פרויא לענדיעל אלס צייגין פאָרגעפיהרט, וועלכע אן יענעם זאמסטאג הילפע-רופע אויס דעם טעמפעל פערנאָממען האבען וויללל.

פרויא לענדיעל זאגט, דאס זיא אויס דער סינאגאָגע דען רוף געהאָרט: „פרויא לענדיעל קאָממען זיא העריס."

פרעזידענט צו לענדיעל: „ביא דער פאָראונטערזוכונג זאגטען זיא יא דאס זיא דען רוף געהאָרט: פרויא ש מ י ד י ן קאָממען זיא העריס."

לענדיעל: „איך וואר דאמאלס קראנק, איך איזט דיעס שאָן לאנגע הער, דאהער דענקע איך עס ניכט מעהר גענויא.

ווייטער זאגטע פרויא לענדיעל אויס, דאָס דיא געשיכטע מיט דעם הילפע-רופע אם א ב ע נ ד ע געוועזען זייא. אויך שטעללט זיך הערויס, דאס ערסט דיא באטאָרי איהר דיא געשיכטע פאָן דעם פערשווינדען דער עסטער ערצעהלטע, אונד זיא זייא בערייט, איהר דיעס אויך אונס געזיכט צו זאגען!

ענדליך זאגטע לענדיעל, דאס זיא גאר ניכט דיא אלטע שאָלימאָשי אונד אויך ניכט איהרע טאָכטער געקאננט.

היעראויף בעמערקטען דיא פערטהיידיגער: „וויא קאנן מאן זיך נון וואונדערן איבער יאָזעף שאַרף, דאס ער דיא שאָלימאָשי אונד איהרע טאָכטער ניכט קאננטע, ווענן אויך איין כריסטענ-וייב זיא אין עסלאר ניכט געקאננט."

נון וואורדע דיא לענדיעל אבגעפיהרט אונד איהר זאָהן פאָרגעפיהרט. דיעזער בורשע זאגטע אויס, דאס זיינע מוטטער דער פרויא שאַרף ערצעהלט האבע, זיא העטטע דען הילפע-רוף פאָרמיטטאג אָדער דאָך פונקט מיטטאג געהאָרט.

נון מיססען מוטטער אונד זאָהן מיטאיינאנדער פערהאָרט ווערדען!

דיא אלטע פרויא פעקעטע, וועלכע אן יענעם זאמסטאג ביים פאָראיבערגעהען אם טעמפעל איין געשרייא פערנאָממען האבען וויללל, זאגטע, עס וואר אום 11 אוהר. — אויף דיא פראגע דעס שטאאטס-אנוואלטעס ערקלערטע זיא, דען מאָריץ פאָר דער סינאגאָגען-טהירע גאר ניכט געזעהען צו האבען!

דיא אנטי-סעמיטישען צוהאָרער פערהאלטען זיך הייטע פיעל רוהיגער.

הייטע וואורדע אויך דער ראָמיש-קאטהאָלישע גייסטליכע פאָן עסלאר פערהאָרט. ער וואורדע דאריבער בעפראגט: וואנן מאן אן יענעם זאמסטאג דיא קירכע פערלאססען. ער אנטוואָרטעטע: „עס וואר געגען 11 אָדער גאר נאָך 11. דיא געשיכטע דער עסטער האָרטע איך נור פאָם פאלקע אונד לאז זיא אין דען צייטונגען!"

איינינע עסלאָרער צייגען שפראכען נעמליך פאָן דער צייט, אלס מאן אן יענעם זאמסטאג אויס דער קירכע גינג. דעסהאלב פראגטע מאן דען גייסטליכען, וואנן מאן דאמאלס אויס דער קירכע געגאנגען.

☞ דאס נעכסטע בלאטט ערשיינט זאָנטאג מיטטאג.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער-פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאָן ו ו י י צ ע ן וואר געסטערן וועניג צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר שוואך, 10000 מעטער-צענטנער וואורדען פערקויפט.

ווייצען, טהייס- 500 מעטצר' 81 קילאָ 11,30 גיל. 1000 מעטערצ' 80,2 קילאָ 11,05 גילד. 100 מטרצ' 80 קילאָ 11,70 גיל. — 200 מעטרצ' 80 קילאָ —11 גולד. 100 מעטרצ 80 קילאָ 11 05 גולדען. 200 מעטרצ' 80 קי' —,11 גולד. 100 מטרצ' 79·5 קילאָ 10,85 גיל. 100 מטרצ' 78,5 10,50 גיל. פעסטער-באָדען: 700 מטרצ' 78 קילאָ 10,90 גולד. — 200 מטרצ' 78,7 קי' 10,50 גיל. 100 מטרצ' 78.5 קי' 10,60 גיל. באטשקער 2000 מעטרצ 77·5 קילאָ 10,90 גולדען. — נאָרד-אונגארישער 200 מעטרצ' 78·5 קילאָ —,10 גולד. — (אללעס פער 3 מאָנאטע.)

ג ע ר ס ט ע 6.15 – 6,25 גולד.

פ ע ס ט ע ר ש ל א כ ט פ י ע ה - מ א ר ק ט. ביא דער אם 21-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכענמארקטע וואורדען 1465 שטיק גראָס- אונד 1073 קליינ-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאָן וואורדען פערקויפט: 28 שטיק ש ט י ע ר ע, פער שטיק פאָן 120—150 גולדען — 725 אָכסען דאס פאאר פאָן 280-340 גולד, 440 קיהע, דאס פאאר פאָן 160-240 גיל. 160 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 100—170 גיל. 112 שטיק ביפפעל, דאס פאאר צו 22-240 גולד., 547 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאָן 16—21 גולד. 526 שטיק לעממער דאס פאאר פאָן 4-6 גיל. פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסענ-פלייש 55-58,50 גולד. — קוה-פלייש 52—55,50 גולד. — קאלב-פלייש 65—70 גולד. — אונד ביפפעל-פלייש 49—52 גולד.

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י ריין.

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS. Budapest, 1883. — Druck v. M Burian, Waitznerboulevard.